

Ўрмон хўжалиги агентлиги томонидан 2024 йил давомида амалга оширилган ишлар юзасидан

МАЪЛУМОТ

Ўрмон фонди ерларининг умумий майдони - **12 млн 100 минг гектар**;

Республика умумий ер майдонидаги улуши - **26 фоиз**;

Ўрмон фонди ерларининг **10 млн 200 минг гектари** (*84 фоиз*) чўл, **1 млн 640 минг гектари** (*13 фоиз*) тоғ, **260 минг гектари** (*3 фоиз*) тўқай ва водий ҳудудларидан иборат.

Ўрмон хўжалиги агентлиги тизимида **66 та** давлат ўрмон хўжаликлари ва **11 та** дориворчиликка ихтисослашган давлат ўрмон хўжаликлари ҳамда **3 та** ўрмон ишлаб чиқариш корхоналари фаолият юритади. Уларнинг умумий ер майдонлари **7 млн 100 минг гектари** (*умумий ўрмон фондининг 58 фоизи*), шундан **10 минг 400 гектари** сувли экин ерлар, **9 минг 100 гектари** лалми ерлар, **2 млн 200 минг гектари** яйлов, **3 млн гектар** ўрмонли ерлар ҳамда **1 млн 800 минг гектар** бошқа турдаги ерлар ташкил этади.

Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги тасарруфига **9 та** ўрмон-ов хўжаликлари, **7 та** кўриқхоналар, **11 та** миллий табиат боғлари, **6 та** ўрмон тажриба хўжаликлари ўтказилган бўлиб, уларнинг умумий майдони **5,0 млн гектардан** (*умумий ўрмон фондининг 42 фоизи*) иборат.

Ўрмон хўжалиги агентлигида 2024 йилда барча тадбирларни Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва қарорлари (**ПҚ-4850, ПФ-37, ПФ-199, ПҚ-140, ПҚ-436**) асосида амалга оширилиб, қуйидаги натижаларга эришилди. Жумладан:

Янги ўрмонлар барпо этишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш, мавжуд ўрмонзорларни муҳофаза қилиш, кўриқлаш ва парваришлаш натижасида республикада ўрмон билан қопланган майдонлари **3650 минг гектарни** ташкил этиб, ўрмон билан қопланганлик даражаси **8,1 фоизга** етказилди.

Ўрмон фондида самарасиз деб топилган **7 минг гектар** ер майдонлари ўзлаштирилиб, фойдаланишга киритилди.

Республикада экологик вазиятни барқарорлаштириш мақсадида **220 минг гектар** майдонларда **ўрмон барпо қилиш ва қайта тиклаш** тадбирлари амалга оширилди. Ушбу ўрмон экиш ишларининг асосий қисми чўл ҳудудларига тўғри келади. Жумладан, **Орол денгизининг қуриган туби ва Оролбўйи ҳудудларида** қум кўчиши ҳамда атмосфера ҳавосига туз-чанг кўтарилишини бартараф этиш мақсадида жами **215 минг гектар**, шундан, Қорақалпоғистон Республикаси Мўйноқ туманида **112 минг 500 гектар**, Бухоро вилояти Олот туманида **41 минг гектар**, Навоий вилояти Томди, Учқудук туманларида **51 минг 300 гектар** ва Хоразм вилояти Тупроққала туманида **10 минг гектар** майдонда “**яшил қопламалар**” барпо этилди.

Ушбу ўрмон-мелиоратив тадбирлар учун **1207 нафар** ишчи-ходимлар, **522 дона** техника ва механизмлар, **1 дона АН-2 самолёт** ва **6 дона мотоделтапланлар** жалб этилди.

Жорий ва келгуси йилларда ўрмончилик ҳамда кўкаламзорлаштириш тадбирлари янада кенгайтириш учун дарахт ва буталарнинг **1050 тонна уруғлари** жамғарилди.

Барча ўрмон хўжаликларида тупроқ-иқлим шароитларга мос бўлган кўчат етиштириш бўйича **1300 гектар** майдонларда ниҳолхона-кўчатхоналар ташкил этилиб, **127 млн** дона ниҳол-кўчатлар етиштириш йўлга қўйилди.

Мамлакатимизда олиб борилаётган “яшил макон” умуммиллий дастури доирасида барча турдаги юридик ва жисмоний шахсларга, ўзини-ўзи бошқариш органларига жами 32 млн дона жумладан, соғлиқни сақлаш соҳаси муассасаларига **1 млн 183 минг дона**, мактабгача таълим муассасаларига **1,0 млн дона** кўчатлар етказиб берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 29 декабрдаги **ПҚ-422-сон** қарорига асосан республиканинг **чўл, тоғолди ҳудудларида** эрозияни ва ерларни деградацияга учрашини олдини олишга қаратилган **2 минг 500 гектар** майдонларда **ҳимоя ўрмонзорлари** барпо этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 30 декабрдаги ПФ-46 сонли Фармони талаблари асосида республикамизнинг **134 та** шаҳар ва туманларида **347 гектар** майдонларда **“яшил боғлар”** барпо этилди.

Шунингдек **“Тошкент-Самарқанд” темир** йўлининг Сирдарё вилоятидан ўтувчи **69 км**, Жиззах вилоятидан ўтувчи **84 км** ҳамда Самарқанд вилоятидан ўтувчи **13 км** қисмида кўкаламзорлаштириш мақсадида ҳудудларнинг тупроқ-иқлим шароитига мос кўчатлар экиш ишлари амалга оширилди.

Бундан ташқари, Жиззах вилояти, **Зомин тумани тоғ ва тоғолди** ва **Суфа** ҳудудларида ҳамда Тошкент вилояти **Бўстонлиқ туманидаги тоғ олди ҳудудларида** тупроқ-иқлим шароитига мос бўлган **манзарали ўрмонзорлар** барпо этилди.

Республикамизда табиий доривор воситаларни етиштиришни кўпайтириш мақсадида доривор ва озуқабоп ўсимликлар плантацияси **5628 гектар**га етказилиб, **9667 тонна** маҳсулотлар етиштирилди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 21 декабрдаги қарори талаблари асосида ерларни ижарага беришнинг шаффоф тизими йўлга қўйилиб, йил давомида **1500 гектар** ер участкалари онлайн-аукцион орқали **409 нафар** жисмоний ва юридик шахсларга **ижарага** берилиб, ижарадаги ер майдонлари **24 минг гектар**га етказилди.

Ўрмон фонди ерларидан самарали фойдаланишни йўлга қўйиш, ўрмон фонди ерларида аҳоли тадбиркорлигини ривожлантириш ҳамда тадбиркорлик субъектлари билан узвий ҳамкорлик йўлга қўйилиб, улар билан биргаликда **майда шохли чорва** моллари сони **180 минг** бошга, **парранда**

сони **1300 минг** бошга, **асалари** оилалари сони **230 минг** оилага етказилди ва **31 гектар** майдонда **лимон** етиштириш йўлга қўйилди.

Ўрмонлар барпо этиш, уларни сақлаш ва қўшимча даромадлар олишни йўлга қўйиш мақсадида соҳага **хорижий инвестициялар** жалб қилиш тадбирлари олиб борилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2024 йил 27 мартдаги **ПҚ-140** сонли қарори асосида Халқаро тараққиёт уюшмаси иштирокида “Ўзбекистонда барқарор ўрмон ландшафтларини тиклаш” лойиҳасини амалга ошириш бошланди.

Мазкур лойиҳа доирасида жами **205,4 млн доллар** шундан, Халқаро тараққиёт уюшмасининг **142 млн доллари** имтиёзли кредит, PROGREEN траст жамғармаси ҳамда Корея Республикасининг KWPF жамғармаси ҳамкорлигидаги **11 млн доллар** грант маблағлари ҳамда Ўзбекистон Республикасининг улуши **52,45 млн доллар** маблағлар ўзлаштирилади.

Ҳисобот йили давомида жами **7 млн 200 минг долларлик** хорижий инвестиция (хорижий грант)лар ўзлаштирилди. Жумладан, 11 та хорижий грант маблағлар ҳисобидан **3 млн 900 минг доллар** маблағлар ўзлаштирилди.

Соҳада экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва экспорт қилиш борасида амалий тадбирлар олиб борилиб, **71 минг долларлик** доривор ўсимлик маҳсулотлари **экспорт** қилинди. Ўрмон хўжаликлари тизимида олиб борилаётган барча тадбирлар давомида аҳолини иш билан таъминлаш тадбирларига алоҳида эътибор қаратилди. Натижада йил давомида жами **2 минг 200 нафар** шундан, **1 минг 400 та** мавсумий ва **800 та** доимий иш ўринлари яратилди.

Ўрмонларни сақлаш ва ёнғинлардан ҳимоялаш мақсадида **357 та** янги ёнғинга қарши ҳимоя бурчаклари ўрнатилиб, мавжуд **281 таси** таъмирланди. Шунингдек, **14900 та** дан ортиқ ёнғинга қарши курашда ишлатиладиган воситалар тайёр ҳолга келтирилди.

Мазкур тадбирларни 2025 йилда амалга оширишнинг тизимли йўлга қўйиш чора-тадбирлари белгиланган.

2025 йил учун прогноз кўрсаткичлар.

1	Ўрмон билан қопланганлик даражасини	%	10,7
		минг га	4100
2	Фойдаланишга киритиладиган ерлар	минг га.	6965
3	Ўрмон барпо этиш (яшил қоплама) ва қайта тиклаш	минг га	253
4	Ҳимоя ўрмонзорлари (ихота) барпо этиш	га	2700
5	Чўл ва бошқа турдаги ўсимликлар уруғларини тайёрлаш	тн	1501
6	Ниҳол ва кўчатлар етиштириш	млн дона	123
7	Жумладан тут дарахти кўчатларини етиштириш	млн дона	34
8	<u>Доривор, озик-овқатбоп ўсимликлар:</u> Маҳсулотлар етиштириш ва тайёрлаш Плантацияларини барпо этиш	тн	10002
		га	5886
9	Туман ва шаҳарларда “яшил боғлар” барпо этиш	га	
10	Ўрмон фонди ерларини ижарага бериш	га	1000
11	Хусусий сектор билан майда шохли чорвачиликни ривожлантириш	минг бош	190
12	Хусусий сектор билан паррандачиликни ривожлантириш	минг бош	1400
13	Хусусий сектор билан асаларичиликни ривожлантириш	минг оила	240
14	Хусусий сектор билан лимончиликни ривожлантириш	га	31,5
15	Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш	тн	30701
16	Техника ва механизмлар паркни янгилаш	фоиз	60